

ผลการดำเนินงาน รอบ 6 เดือน
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

เมษายน 2564

ผลการดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 รอบ 6 เดือน (ตุลาคม 2563 – มีนาคม 2564)

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (สวพส.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) พ.ศ.2548 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2552 ขับเคลื่อนการทำงานด้วย “การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง” อันเป็นโครงการต้นแบบของการพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับพื้นที่สูง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงริเริ่ม โดยการจัดตั้งโครงการหลวงขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2512 มีเป้าหมายเพื่อมนุษยธรรม ช่วยชาวเขา ช่วยชาวเรา ช่วยชาวโลก ปัจจุบัน สวพส. ดำเนินการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างเหมาะสมกับภูมิสังคม ปัญหา และความต้องการของชุมชน ด้วยการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ การสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ ภายใต้การกระบวนกรมีส่วนร่วมที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และการพัฒนาแบบบูรณาการเพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความอยู่ดีมีสุข มีพันธกิจ 3 ประการ คือ 1) ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและพัฒนา งานโครงการหลวงเพื่อให้โครงการหลวงเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน 2) ขยายผลความสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อพัฒนาและยกระดับชุมชนบนพื้นที่สูงที่อยู่ห่างไกล ทุรกันดาร ตามแนวทางโครงการหลวง และ 3) พัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเผยแพร่และเรียนรู้ทางการเกษตร พระราชกรณียกิจ ศาสตร์พระราชา งานโครงการหลวง การวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ความหลากหลายทางชีวภาพ วัฒนธรรม และการให้บริการสังคม

ปีงบประมาณ พ.ศ.2564 สวพส. เน้นวิจัยและพัฒนาให้คนและชุมชนบนพื้นที่สูงอยู่ดีมีสุขอย่างสมดุลทุกมิติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เผยแพร่พระราชกรณียกิจสถาบันพระมหากษัตริย์ และองค์ความรู้ด้านการเกษตรและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงจัดเตรียมมาตรการและแผนรองรับการดำเนินงานของ สวพส. ให้สามารถดำเนินงานได้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และภัยแล้งบนพื้นที่สูง โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2564 จากรัฐบาล จำนวน 443.9229 ล้านบาท สำหรับดำเนินงานตามแผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และแผนงานบุคลากรภาครัฐ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 44 ล้านบาท สำหรับดำเนินการตามแผนงานวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ในรอบ 6 เดือน (ตุลาคม 2563 – มีนาคม 2564) มีผลการเบิกจ่ายตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณรวมผูกพันเป็นเงิน 268.5077 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 55.03 ของวงเงินงบประมาณที่ได้รับ ผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 47.55 ของแผนปฏิบัติการประจำปี

กลยุทธ์	ผลการเบิกจ่าย งบประมาณ (ร้อยละ)	ผลการปฏิบัติงาน (ร้อยละ)
การสนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้งานโครงการหลวง	56.87	47.77
การขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อยกระดับการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง	51.60	53.82
การพัฒนาและบริหารองค์กร	56.17	41.04
รวม	55.03	47.55

มีผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการให้บริการของ สวพส. ในรอบ 6 เดือน ดังนี้

การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนนโยบายและบรรลุเป้าหมายการพัฒนาสำคัญ
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1. ระบบตลาดนำการผลิต วิเคราะห์โอกาสด้านการตลาดและสถานการณ์การแข่งขันรายพืช รวมถึงเพิ่มเครือข่ายตลาดใหม่ และพัฒนาช่องทางการตลาดให้กลุ่มเกษตรกรบนพื้นที่สูงจำหน่ายผ่านตลาดโครงการหลวง ตลาดข้อตกลง ตลาดท้องถิ่น ตลาดอุทยานหลวงราชพฤกษ์ และตลาดออนไลน์ เกษตรกรมีรายได้และมูลค่าการบริโภค รวม 250.03 ล้านบาท พัฒนาเกษตรกรและยกระดับให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ทั้งหมด 862 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรที่พัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง 459 ราย และเกษตรกรที่กำลังพัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง 403 ราย และดำเนินการยกระดับเกษตรกรต้นแบบที่ทำการเกษตรแบบดั้งเดิมที่ไปสู่การทำเกษตรแบบสร้างมูลค่า 220 ราย นอกจากนี้ ยังเชื่อมโยงสร้างเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน เพื่อการกระจายสินค้าและพัฒนาสถาบันเกษตรกรให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันมีสถาบันเกษตรกร จำนวน 98 กลุ่ม สมาชิก 3,046 ราย เงินทุนดำเนินงาน 21.65 ล้านบาท

2. **การวิจัยและพัฒนาการปลูกกัญชง (เฮมพ์) พืชเศรษฐกิจทางเลือก พัฒนาพันธุ์** เทคโนโลยีการผลิต การแปรรูป การตลาด และสนับสนุนการผลักดันให้เป็นพืชเศรษฐกิจที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยพัฒนาพันธุ์เฮมพ์ 4 พันธุ์ ขึ้นทะเบียนพันธุ์จากกรมวิชาการเกษตร คือ RPF1 RPF2 RPF3 และ RPF4 ซึ่งเป็นพันธุ์สำหรับผลิตเส้นใย โดยมีเปอร์เซ็นต์เส้นใย 12-14.7% ปริมาณสารที่เป็นประโยชน์ CBD 0.8-1.2% และมีปริมาณสารเสพติด THC ต่ำกว่า 0.3% รวมทั้งเมล็ดมีคุณค่าทางโภชนาการสูง สามารถผลิตเพื่อการบริโภคได้นอกจากนี้ ได้วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต ระบบการปลูกภายใต้การควบคุมตามกฎหมาย รวมทั้งการแปรรูปเส้นใยเฮมพ์ และส่วนอื่น ๆ ของเฮมพ์ ส่งผลให้มีการแก้ไขกฎหมายและข้อกำหนด/ระเบียบให้สามารถปลูกเป็นพืชเศรษฐกิจได้ เช่น “กฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เฉพาะกัญชง (Hemp) พ.ศ. 2563” และ “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2563” ทำให้ประชาชนทั่วไปสามารถขออนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง รวมทั้งกำหนดให้ส่วนของกัญชงที่ไม่จัดเป็นยาเสพติด ได้แก่ ใบ เมล็ด (seed และ grain) ราก ลำต้น และสารสกัด CBD ที่มี THC ต่ำกว่า 0.3% เฮมพ์จึงถือเป็นพืชเศรษฐกิจทางเลือกหนึ่งของเกษตรกร

3. **การบริหารจัดการน้ำเพื่อรองรับผลกระทบจากภัยแล้ง** ดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในรูปแบบฝายชะลอน้ำ ฝายกั้นถาวร บ่อพวง ถังเก็บน้ำ ถังเก็บน้ำซีเมนต์ และท่อกระจายน้ำ ครอบคลุม 37 พื้นที่โครงการ 67 ชุมชน รวมจำนวน 135 แห่ง โดยมีพื้นที่รับประโยชน์ จำนวน 8,380 ไร่ 223 แปลง ประชาชนบนพื้นที่สูงได้รับประโยชน์ 917 ครัวเรือน 2,810 ราย นอกจากนี้ ยังพัฒนาต้นแบบระบบการบริหารจัดการน้ำและปรับปรุงข้อมูลอุทยานวิทยา ระบบสูบน้ำควบคุมระยะไกลแบบอัตโนมัติด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ และระบบสถานีวัดน้ำต้นทุน/การใช้น้ำ แบบอัตโนมัติและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการน้ำ (สามารถเรียกดูข้อมูลออนไลน์ได้ที่ metwater.hrdi.or.th) ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ สำหรับสูบน้ำจากแหล่งน้ำมาใช้ในโรงเรียนของอุทยานฯ และพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเกษตรในอนาคต

4. **การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน** พัฒนาและส่งเสริมการเกษตรสร้างมูลค่าด้วยระบบการเกษตรปลอดภัยที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างทางเลือกและความมั่นคงด้านอาชีพ โดยนำองค์ความรู้จากการวิจัยทั้งด้านปรับปรุงพันธุ์พืชผักเมืองหนาว สนับสนุนให้เกษตรกรใช้สารชีวภัณฑ์ การใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ ร่วมกับเทคโนโลยีนวัตกรรมด้านเกษตรแม่นยำ มาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มผลผลิตการเกษตรบนพื้นที่สูง ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ดำเนินงาน 44 แห่ง ได้รับการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย GAP จำนวน 2,027 ราย 72 ชนิดพืช พื้นที่ 16,271.52 ไร่ และได้รับการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ในพืชผัก 41 ชนิด และกาแฟ

จำนวน 220 ราย พื้นที่ 462.35 ไร่ และร่วมกับชุมชนทำการกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) แบ่งแยกพื้นที่ป่า พื้นที่ทำกินให้มีความชัดเจน วางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสมตามแผนการใช้ที่ดิน จำนวน 16 ชุมชน ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 126,931 ไร่ โดยมีการกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) พื้นที่ทำกิน 4,496 แปลง 44,630 ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย 1,907 ไร่ แบ่งแยกพื้นที่ป่า 53,470 ไร่ พื้นที่อื่น ๆ นอกการสำรวจ 26,924 ไร่ สามารถอนุรักษ์พื้นที่ป่าชุมชน ป่าใช้สอย และป่าอนุรักษ์ เพิ่มขึ้น 18,850 ไร่

ผลการดำเนินงานด้านการสนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้งานโครงการหลวง

ดำเนินงานวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม พันธุ์พืชและสัตว์ หรือองค์ความรู้ใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการหลวงและการพัฒนาพื้นที่สูง และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เพื่อนำงานวิจัยและพัฒนาไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่โครงการหลวงและพื้นที่สูงอย่างกว้างขวาง โดยการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สร้างเครือข่ายด้านการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ในรอบ 6 เดือน มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

ด้านการวิจัยบนพื้นที่สูง

สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ จำนวน 22 โครงการหลัก 35 โครงการย่อย เพื่อแก้ปัญหาของชุมชนบนพื้นที่สูงใน 4 ประเด็น ได้แก่ (1) การวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมบนพื้นที่สูง (2) การวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรบนพื้นที่สูง (3) การวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน และ (4) การวิจัยเพื่อการปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาวิกฤตบนพื้นที่สูงของประเทศ ในรอบ 6 เดือน มีความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงาน ดังนี้

1) ปรับปรุงคัดเลือกพันธุ์พืช จำนวน 2 ชนิด 3 พันธุ์

กาแฟราบิกา พันธุ์ RPF 1 มีความต้านทานโรคราสนิมได้ 22 เชื้อสายจากทั้งหมด 30 เชื้อสาย และต้านทานต่อโรคที่เกิดกับผลกาแฟ (Coffee BerryDisease : CBD) ที่เกิดจากเชื้อ *Colletotrichum coffeanum* จากการปลูกทดสอบที่ศูนย์ย่อยแม่เย่น้อย (สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์) ให้ผลผลิตสูง เฉลี่ยต้นละ 4,000 กรัม ขนาดเมล็ดกาแฟสารหรือเมล็ดกาแฟดิบ (green coffee) มีขนาดใหญ่

กาแฟราบิกา พันธุ์ RPF 2 นำเมล็ดมาเพาะปลูกที่ศูนย์ย่อยแม่เย่น้อย (สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์) ให้ผลผลิตสูง และขนาดเมล็ดกาแฟสารหรือเมล็ดกาแฟดิบ (green coffee) มีขนาดใหญ่

ปัจจุบัน อยู่ระหว่างเตรียมร่างแบบคำขอขึ้นทะเบียนพันธุ์ และส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกควบคู่กับการใช้องค์ความรู้จากงานวิจัยการผลิตและแปรรูปกาแฟ เพื่อสร้างรายได้ เฉลี่ยเกษตรกรจะได้ผลผลิตกาแฟประมาณ 1,600 กิโลกรัม/ไร่

องุ่นพันธุ์ Shine Muscat เป็นองุ่นที่มีเมล็ด ผลขนาดใหญ่ น้ำหนัก 10-12 กรัม เนื้อผลแน่นกรอบ รสชาติ 19 องศาบริกซ์ มีกลิ่นมันเคท จากการปลูกทดสอบที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ สามารถออกดอกได้ดี โดยต้องมีแสงแดดดี ค่อนข้างทนต่อโรคผลเน่า ราน้ำค้าง และเพลี้ยไฟได้ดี แต่อ่อนแอต่อโรคแอนแทรคโนส การปลูกองุ่นพันธุ์ไชน์ มันเคท สามารถให้ผลตอบแทนสูงในพื้นที่จำกัดด้วยพันธุ์ที่มีคุณภาพดีและการจัดการอย่างประณีต จึงเป็นโอกาสในการสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูงได้

2) พัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีจากงานวิจัยด้านเพิ่มผลผลิต จำนวน 4 เรื่อง

วิธีการปลูกข้าวนาของเกษตรกรบนพื้นที่สูง ด้วย “วิธีการปากกล้า” โดยให้เรียงเป็นแถวเพื่อสะดวกในการปลูก ดูแลรักษา รวมถึงการเก็บเกี่ยว วิธีการนี้จะต้องเพาะกล้าในถาด และใช้กล้าอายุ 20 วัน (อายุสั้นลง) ช่วยลดความเสี่ยงหรือเสียหายจากฝนทิ้งช่วง และประหยัดหรือลดแรงงานลงได้ ร้อยละ 25

เทคนิคการเพิ่มคุณภาพผลผลิตองุ่นพันธุ์ ไชน์มันเคท คือ ผลขนาดใหญ่ เนื้อผลกรอบ รสชาติดี และไม่มีเมล็ด คือ การใช้ฮอร์โมนและสารปฏิชีวนะ 3 ครั้ง ดังนี้

- ครั้งที่ 1 หลังตัดแต่งช่อดอกในระยะดอกบาน 1-3 วัน จุ่มช่อดอกในสารละลายสเตรปโตมัยซิน 200 ppm GA3 25 ppm และ CPPU 5 ppm เพื่อทำให้ไม่มีเมล็ด
- ครั้งที่ 2 หลังตัดแต่งช่อผล จุ่มช่อผลด้วย GA3 25 ppm เพื่อขยายขนาดของผล
- ครั้งที่ 3 หลังดอกบานเต็มที่ 45 วัน ตัดแต่งช่อผล จุ่มช่อผลด้วย GA3 25 ppm และ CPPU 5 ppm เพื่อให้ผิวผลมีสีเขียวหรือออกสีเหลือง ช้ำลง ผลที่ได้คือมีน้ำหนักผล 7.5-9.5 กรัม ช่อผล 300-380 กรัม รสชาติหวาน มีปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ 19-23 องศาบริกซ์ ปริมาณกรด 0.5-0.6 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตรไม่มีเมล็ด 95 เปอร์เซ็นต์ เนื้อผลแน่นกรอบ สีเขียวอมเหลือง และมีกลิ่นมันเคท

วิธีการชักนำการออกดอกของกะหล่ำปลีและกะหล่ำปลีรูปหัวใจเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ โดยการให้อุณหภูมิ 5 องศาเซลเซียส เป็นระยะเวลา 12 ชั่วโมง หรือการฉีดพ่น CPPU ความเข้มข้น 200 ppm ร่วมกับการให้อุณหภูมิ 5 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 12 ชั่วโมง สามารถกระตุ้นให้พืชแทงช่อดอกหลังจากย้ายปลูกลงเป็นเวลา 83 วัน และ 90 วัน ตามลำดับ โดยวิธีดังกล่าว ทำให้ลดต้นทุนการนำเข้าเมล็ดพันธุ์กะหล่ำปลีและกะหล่ำปลีรูปหัวใจได้

เทคโนโลยีการเลี้ยงสุกรแบบโครงการหลวง ทดสอบที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงคลองลาน ด้วยการนำเทคโนโลยีการเลี้ยงหมูหลุม ได้แก่ พันธุ์สุกรลูกผสมสามสายพันธุ์ การใช้อาหารหมักและอาหารสำเร็จรูปหมักจากมันสำปะหลัง และหยวกกล้วยที่มีในชุมชน ร่วมกับสูตรอาหารสำเร็จรูปในอัตราส่วน 50:50 ทำให้ (1) สุกรพันธุ์ลูกผสมอายุ 4 เดือนมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยต่อวัน สูงกว่าสุกรพันธุ์พื้นเมือง 20% (2) ต้นทุนค่าอาหารสุกรสำหรับ 4 เดือนลดลง 36% จาก 3,350 บาทต่อตัว เป็น 2,144 บาทต่อตัว (3) มูลสุกรที่ได้สามารถนำไปใช้ในพื้นที่การเกษตร และจำหน่ายสุกรสำหรับเป็นแม่พันธุ์ ขยายพันธุ์สุกร เพื่อจำหน่ายลูกสุกรและจำหน่ายเนื้อภายในชุมชน รายได้เพิ่มขึ้น เฉลี่ย 21,000 บาท/ครัวเรือน

3) พัฒนาองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ จำนวน 2 เรื่อง

สูตรผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าที่มีส่วนประกอบสำคัญจากสารสกัดสมุนไพรจากสารออกฤทธิ์ที่มีในชาเมี่ยง โดยได้พัฒนาต่อยอดเป็นส่วนประกอบสำคัญในผลิตภัณฑ์ครีมบำรุงผิวหน้าที่มีคุณสมบัติในการฟื้นฟูและชะลอการเกิดริ้วรอยบนใบหน้า พร้อมปรับสภาพผิวเสียหมองคล้ำให้แลดูขาวกระจ่างใส นุ่มเนียน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มทางเลือกสำหรับผู้บริโภคที่ต้องการใช้ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่มีความปลอดภัย อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่พืชท้องถิ่นบนพื้นที่สูง เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรด้วยการจำหน่ายวัตถุดิบ อันจะเป็นการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์พืชท้องถิ่นบนพื้นที่สูงอย่างเป็นรูปธรรม

สูตรผลิตภัณฑ์บำรุงมือที่มีส่วนประกอบจากสารสกัดสมุนไพร สารสกัดหญ้าถอดปล้อง น้ำมันอาโวคาโด และน้ำมันกัญชง ที่มีข้อมูลทางฤทธิ์เภสัชวิทยาในการช่วยบำรุงผิวนุ่มและลื่น มีวิตามินเอ ดี และอี ช่วยบำรุงผิว มีสารต้านอนุมูลอิสระ ช่วยชะลอความแก่ ให้ความชุ่มชื้น ลดริ้วรอย และมีคุณสมบัติป้องกันแสงแดด ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับพืชท้องถิ่นบนพื้นที่สูง รวมทั้งช่วยให้เกิดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

4) นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่สูงร่วมกับงานพัฒนา จำนวน 34 เรื่อง

สวพส. นำองค์ความรู้จากผลงานวิจัย 34 รายการ ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา แก้ไขปัญหา รวมถึงเพิ่มความมั่นคงทางอาหารให้ชุมชนบนพื้นที่สูง โดยส่งมอบและถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยให้แก่เกษตรกรใน 5 ด้าน ได้แก่ (1) องค์ความรู้ด้านพันธุ์พืช/สัตว์ (2) องค์ความรู้/เทคโนโลยีด้านเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม/เกษตรประณีต (3) องค์ความรู้/เทคโนโลยีด้านเกษตรปลอดภัย อินทรีย์ ชีวภัณฑ์เกษตร (4) องค์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม/ความหลากหลายทางชีวภาพ และ (5) องค์ความรู้ด้านสังคม ในรอบ 6 เดือน ได้ติดตามให้คำแนะนำร่วมกันระหว่างนักวิจัยและนักพัฒนาแก่เกษตรกรนาร่อง จำนวน 1,517 ราย ใน 5 ชุมชน

5) จัดทรัพยากรสินทางปัญญา 3 รายการ ได้แก่ เครื่องหมายการค้าผักสดและ ผลไม้สด “โอบดอย” เครื่องหมายการค้าข้าวสารบรรจุถุง “ดอกเมี่ยง” และเครื่องหมายการค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน “ฉ่ายโน”

6) สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัย พัฒนา และเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูง 6 เครือข่าย ได้แก่

- ความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาสัมพันธ์กับสำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหาร กองทัพบก ทดสอบวิธีการเตรียมเส้นใยเซมพ์ในการปั่นเส้นด้ายโดยใช้เซมพ์เข้าไปทดแทนฝ้ายใน เพื่อจัดทำเครื่องแต่งกายทหารตามมาตรฐานกรมพลธิการทหารบกสำหรับการทดสอบภาคสนาม จำนวน 250 ชุด

- ความร่วมมือด้านวิชาการกับ มทร.อีสาน วิทยาเขตสกลนคร ทบทวนแผนงานวิจัยและพัฒนาภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการด้านงานวิจัยพืชเส้นใยและสีย้อมธรรมชาติระยะต่อไป
- ความร่วมมือด้านงานวิจัยชุมชนคาร์บอนต่ำกับมูลนิธิโครงการหลวง มหาวิทยาลัยมหิดล และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ด้านการเกษตรกวางตุ้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน พิจารณาร่างแผนปฏิบัติการและประเด็นงานวิจัยและพัฒนาภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการ
- ความร่วมมือด้านวิชาการกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ร่วมกันดำเนินงานวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น เห็ด รา จุลินทรีย์อื่น ๆ และพืชสมุนไพร ในพื้นที่สูงในรูปแบบต่าง ๆ ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
- ความร่วมมือด้านวิชาการกับองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง เกี่ยวกับการลดก๊าซเรือนกระจกและสังคมคาร์บอนต่ำ รวมถึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการลดก๊าซเรือนกระจกเพื่อขยายผลและต่อยอดการเป็นพื้นที่และชุมชนคาร์บอนต่ำ
- เครือข่ายงานวิจัยด้านดินถล่มในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แห่งชาติ Developing a Framework for Landslide Susceptibility in South East Asia (SEAL) ทดสอบใช้แบบจำลองความสูงเชิงเลขความละเอียดสูง (High resolution digital elevation models: DEMs) ในการประเมินพื้นที่ slope บนพื้นที่สูงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยดินถล่มบนพื้นที่สูงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

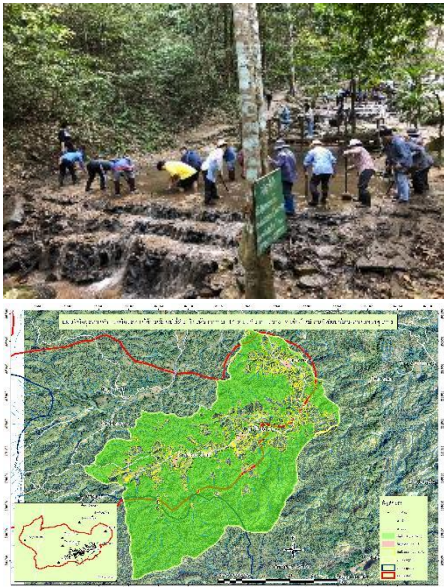
ด้านการสนับสนุนงานโครงการหลวง

เสริมสร้างรายได้ที่ยั่งยืน พัฒนาอาชีพบนฐานความรู้โดยสนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกรจำนวน 4,213 สนับสนุนการพัฒนากระบวนการมาตรฐานอาหารปลอดภัย โดย สนับสนุนการตรวจประเมินภายในมาตรฐาน GAP ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 39 แห่ง (พืชผัก ไม้ผล กาแฟ ชา พืชไร่ และข้าว) และตรวจประเมินภายในมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 16 แห่ง (พืชผัก สมุนไพร พืชไร่) ขอรับการรับรองมาตรฐาน GAP ข้าว ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 8 แห่ง เกษตรกร 127 ราย ขอรับการรับรองมาตรฐาน GMP/HACCP โรงคัดบรรจุของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง/สถานีเกษตรหลวง 12 แห่ง

พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง สนับสนุนการพัฒนาการรวมกลุ่ม และยกระดับมาตรฐานกลุ่มวิสาหกิจ สหกรณ์ 27 กลุ่ม 1,193 คน ทุนการดำเนินงาน 941,268 บาท และสนับสนุนการชุมชนโครงการหลวงได้รับรองมาตรฐานชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืน 17 ศูนย์ 21 หมู่บ้าน

ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการป้องกัน/แก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมฝายชะลอน้ำ 42 ตัว และทำแนวกันไฟ 205.39 กม. เพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยปลูกป่าชาวบ้าน 93,570 ต้น พื้นที่ 352.25 ไร่ และสนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก (บ่อพวง) เพื่อการเกษตร 10 บ่อ มีเกษตรกรผู้ได้รับประโยชน์รวม 10 ชุมชน นอกจากนี้ ได้วางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงของเกษตรกร 9 กลุ่มบ้าน เกษตรกร 915 ราย เพื่อกำหนดเขตพื้นที่ทำกิน 1,954 แปลง 18,408.30 ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย 317 ไร่ พื้นที่ป่า 34,106.24 ไร่

บูรณาการและสนับสนุนการปฏิบัติงาน สนับสนุนแผนงานบูรณาการและขับเคลื่อนแผนแม่บทศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ซึ่งหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการและสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 39 แห่ง จำนวน 31 หน่วยงาน งบประมาณรวม 794.98 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 79.98 ของแผนแม่บทศูนย์พัฒนาโครงการหลวง รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอเป็นต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน โดยนำเสนอแผนปฏิบัติการปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 แบบบูรณาการของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ต่อคณะกรรมการกลั่นกรองมูลนิธิโครงการหลวง มีงานหลัก 3 ส่วน คือ งานวิจัย งานพัฒนา และงานพิเศษที่ได้รับมอบหมายจากโครงการหลวง (จัดทำฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง) รวมทั้งหมด 24 กิจกรรม งบประมาณ 1.31 ล้านบาท

ด้านการพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้

ปีงบประมาณ พ.ศ.2564 เน้นการพัฒนาให้อุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นต้นแบบของแหล่งเรียนรู้ นอกห้องเรียนเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจสถาบันพระมหากษัตริย์ องค์ความรู้ด้านการเกษตรและความหลากหลายทางชีวภาพ ที่มีกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา พร้อมทั้งพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์ สร้างแหล่งเรียนรู้และสิ่งดึงดูดใหม่ เพิ่มการสร้างรายได้ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการบริการที่ทันสมัยได้มาตรฐานแก่ผู้รับบริการทุกกลุ่ม ในรอบ 6 เดือน มีผู้ได้รับการถ่ายทอดความรู้โครงการหลวง โครงการพระราชดำริ และการให้บริการทางสังคม จำนวน 485,499 ราย ผู้ที่ได้รับการเผยแพร่และถ่ายทอดข้อมูลความรู้ผ่านอุทยานหลวงราชพฤกษ์ต่อจำนวนผู้เข้ารับบริการอุทยานหลวงราชพฤกษ์ คิดเป็นร้อยละ 49.90 สร้างรายได้ 11.57 ล้านบาท มีผลการดำเนินงานและกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

1) การพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ ใน 4 รูปแบบ ได้แก่

- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับการบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับชั้นประถมศึกษา ใน 3 กลุ่มสาระวิชา คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โดยได้จัดทำหลักสูตรและบรรจุกิจกรรมการเรียนรู้อุทยานหลวงราชพฤกษ์ไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนแล้ว 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านตองกาย โรงเรียนบ้านแม่เหียะสามัคคี และโรงเรียนบ้านฟ่อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 และเขต 4 มีจำนวนนักเรียนรวมกันทั้งโรงเรียนไม่เกิน 150 คน/โรงเรียน

- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ค่ายลูกเสือ-เนตรนารี (Day Camp) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมต้น English Camp พัฒนาทักษะในการสื่อสารทางภาษา ส่งเสริมการเรียนรู้และใช้ภาษาอังกฤษจากแหล่งท่องเที่ยวอุทยานหลวงราชพฤกษ์ กิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาต่าง ๆ ที่เข้ามาเรียนรู้พระราชกรณียกิจ ความหลากหลายทางชีวภาพและศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น มีผู้ให้ความสนใจร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกว่า 5,800 ราย

- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับบุคคลทั่วไป ที่เข้ามาอบรม ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ โดยแบ่งเป็นการอบรม เสวนา และการศึกษาดูงาน ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การเลี้ยงหนอนกำจัดขยะ การเลี้ยงไส้เดือนดิน และการผลิตปุ๋ยอินทรีย์” “การผลิตผักอินทรีย์ และมาตรฐานการผลิต” “เกษตรอัจฉริยะและเทคโนโลยีการเกษตรสู่ smart farmer” การเสวนา เรื่อง “วิถีเกษตรไทย ก้าวไกลเทคโนโลยี คีนชีวี สู่ปฐพีอย่างยั่งยืน” และการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ โดยมีบุคคลทั่วไปเข้ามาเรียนรู้ภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์กว่า 1,700 ราย

- กิจกรรมสำรวจธรรมชาติ (Nature Camp) “ปลูกรักน้กกอนรักษ์ตัวน้อย” ส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิต ตลอดจนส่งเสริมความสัมพันธ์ของเด็กให้เรียนรู้สนุกสนานร่วมกับเพื่อนและผู้ปกครอง มีเด็กอายุระหว่าง 4-12 ปี และผู้ปกครองสนใจร่วมกิจกรรมจำนวน 177 ราย

ส่องชีวิตเร้นลับยามค่ำคืน
(Mysterious Nightlife)

หนูน้อยนักพฤกษศาสตร์
(Junior Botanist)

ท่องโลกดวงดาว
(Milky Way Journey)

พืชนาทิ้ง (The X-Plants)

นักสืบธรรมชาติ
(Doikham Track & Trail)

ส่องอาณาจักรลับใต้ดิน
(Underground Life)

- 2) การพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่การปลูกและจัดแสดงไม้ดอกยืนต้น (ไม้กลุ่มสี) เพื่อให้เป็นแหล่งรวบรวมและจัดแสดงไม้ดอกยืนต้น (ไม้กลุ่มสี) ที่สมบูรณ์และสวยงามตลอดปี จนเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ รวมทั้งเป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้ทางวิชาการและความหลากหลายของไม้ดอกยืนต้น (ไม้กลุ่มสี) โดยดำเนินการสำรวจและประเมินไม้ดอกยืนต้นและไม้ร่มเงาที่มีอยู่เดิม 25 ชนิด จำนวน 2,389 ต้น และสร้างแปลงปลูกไม้ดอกยืนต้นเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มความสวยงามและสร้างความหลากหลายของชนิดและสายพันธุ์ไม้ดอกยืนต้นของอุทยานหลวงราชพฤกษ์จำนวน 41 ชนิด รวมทั้งสิ้น 3,529 ต้น

- 3) การส่งเสริมการเรียนรู้และเยี่ยมชมอุทยานหลวงราชพฤกษ์ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อขยายการให้บริการ และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว และกิจกรรมอื่น ๆ ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ในวงกว้าง ได้ดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มทางการศึกษา ได้แก่ DLTV: สถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม รวมถึงเพิ่มจำนวนผู้รับบริการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ตามเป้าหมายของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ให้กับประชาชนทุกช่วงวัยผ่านรายการใหม่ 3 รายการ ได้แก่

รายการเมาท์มอย...จอยสวน ออกอากาศทุกวันศุกร์ สัปดาห์ที่ 4 ของเดือน ในรูปแบบรายการวาไรตี้ท่องเที่ยวที่จะพาผู้ชมไปชมดอกไม้สวย สวนยอดฮิต มุมลับ พร้อมพาไปรู้จักกับต้นไม้ พรรณไม้แปลกในอุทยานหลวงราชพฤกษ์

รายการ เรียนแล้ว..เรียนเล่า (Live) ออกอากาศทุกวันเสาร์ สัปดาห์ที่ 3 ของเดือน ในรูปแบบรายการส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะมอบความสนุกสนาน พร้อมพาทุกคนไปเรียนรู้ท่ามกลางธรรมชาติแสนร่มรื่น รู้จักกับพรรณไม้ ดอกไม้ สีสันชีวิตแสนน่ารัก และพบกับกิจกรรมสาธิตอันน่าตื่นตาตื่นใจ และเล่าต่อความรู้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

รายการสุขภาพดี With me, With us (Clip) ออกอากาศทุกวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 1 ของเดือน ในรูปแบบรายการส่งเสริมสุขภาพ ที่จะเป็นจุด Start และสร้างแรงบันดาลใจสำหรับผู้ที่ยากเริ่มต้นในการฟิตร่างกาย และมีเป้าหมายเพื่อสุขภาพที่ดี นำเสนอเทคนิคและวิธีการเบื้องต้นในการออกกำลังกาย ที่สามารถเรียนรู้และนำไปทำตามได้

4) การจัดงานเทศกาลชมสวน (Flora Festival) ประจำปี พ.ศ. 2563 ในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2563 – กุมภาพันธ์ 2564 ภายใต้แนวคิด “ความสุขจากยอดดอย (Love From Doi)” เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านโครงการหลวง โครงการพระราชดำริ และการพัฒนาพื้นที่สูง รวมทั้งจัดแสดงความหลากหลายของพรรณไม้ และเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมการเรียนรู้ด้านโครงการหลวง โครงการพระราชดำริและการพัฒนาพื้นที่สูง กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมเพื่อสุขภาพ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาแล้วมีความสุข ผ่อนคลาย เป็นการเสริมสร้างสุขภาพดี ทั้งยังเป็นการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพลังงาน รวมถึงการได้รับรู้ถึงความสำเร็จในการดำเนินงานของ สวพส. ในการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงและโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงอย่างยั่งยืน มีประชาชนเข้าชมเทศกาลชมสวน 192,546 ราย โดยเข้าชมกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ได้แก่

การจัดแสดงพรรณไม้และการตกแต่งสวน ใช้ความงามของธรรมชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติและวิถีชีวิต เป็นหลักคิดในการออกแบบและตกแต่งภูมิทัศน์ ใช้วัสดุธรรมชาติในการจัดสวน สะท้อนให้เห็นถึงการประโยชน์ของธรรมชาติ และนำเสนอองค์ความรู้ของการปลูกไม้ดอกเมืองหนาวทดแทนการปลูกฝิ่นบนพื้นที่สูงตามแนวทางโครงการหลวง

การจัดนิทรรศการและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ในครอบครัว และส่งเสริมสุขภาพ เช่น นิทรรศการ “จอมราชย์ปราชญ์ แห่งดิน” กิจกรรมสำรวจธรรมชาติ กิจกรรมแอโรบิคแดนซ์ เพื่อสุขภาพ (Sport dance) กิจกรรมเรียนรู้เรื่องดินและวัฒนธรรม “รักปลูกพี คีนชีวีที่หลากหลายให้ผืนดิน” กิจกรรม CSR การแข่งขันจักรยานทรงตัว (Balance Bike) กิจกรรมสมุนไพร “Herbs for Health” สุขภาพดีด้วยสมุนไพร

กิจกรรมทำ “ยาต้มเขย่า & ลูกประคบจากสมุนไพรใกล้ตัว” กิจกรรมชะ & แชร์ กิจกรรมการถ่ายภาพด้วย Application AR กับ 7 จุดไฮไลต์ กิจกรรม Passport : Paper Art กิจกรรม Walk Rally ทห RC พรรณไม้ กิจกรรมในช่วงวันหยุดยาวส่งท้ายปีเก่า ต้อนรับปีใหม่ การจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรปลอดภัยจากเกษตรกรบนพื้นที่สูงบริเวณตลาดนัดชาวดอย กิจกรรม DIY ความสุขจากยอดดอย เป็นต้น

การเผยแพร่ความรู้ในสวนองค์กรหน่วยงานภาคี (MOU) ซึ่งได้รับความร่วมมือจากองค์กรภาคีผู้ให้การสนับสนุน ในการจัดงานช่วงเทศกาลชมสวน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 23,382 ราย

นิทรรศการความรู้ทางการเงิน
ณ สวนธนาคารแห่งประเทศไทย

นิทรรศการเผยแพร่ความรู้จากการน้อมนำแนว
พระราชดำริ

ทุ่งดอกทานตะวัน ณ สวนเครือเจริญโภคภัณฑ์

สวนอัครชัยสีสันแห่งดาวอังคาร ณ สวนสำนักงาน
พัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ
(องค์การมหาชน)

บ้านสวนพอเพียง
ณ สวนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

ด้านการสนับสนุนงานพัฒนาเครือข่ายการวิจัยและพัฒนากับนานาชาติ

สนับสนุนงานด้านต่างประเทศของมูลนิธิโครงการหลวง เข้าร่วมการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเลือก (Expert Group Meeting on Alternative Development; EGM) ระหว่างวันที่ 15-18 มีนาคม 2564 โดยผู้แทนมูลนิธิโครงการหลวง นำเสนอการแนวทางการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในหัวข้อ The Royal Project Alternative Development Model: Pathways to Green Production and Sustainable Development ในช่วงการอภิปรายประเด็นด้านการปลูกพืชเสพติด การพัฒนาทางเลือก และสิ่งแวดล้อม (Illicit Drug Cultivation, Alternative Development and the Environment)

แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมูลนิธิโครงการหลวงและสถาบันกับต่างประเทศ จัดการศึกษาดูงานด้านการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนให้แก่คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (Thailand International Cooperation Agency; TICA) ณ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางแดงใน โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเป้า และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงปางมะโอ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ รวมทั้ง จัดประชุมหารือความร่วมมือทางวิชาการและเปลี่ยนองค์ความรู้ ณ ห้องประชุมราชพฤกษ์ 2 อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ระหว่างวันที่ 3-4 ธันวาคม 2563 ผลการประชุมหารือที่สำคัญ คือ ทั้ง 2 ฝ่าย เห็นชอบร่วมกันในการจัดอบรมสัมมนาในรูปแบบออนไลน์ หัวข้อ “การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน: ความท้าทายและการแก้ปัญหาในสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 (Sustainable Highland Development: Challenges & Response to Covid-19 and the Application of Sufficiency Economy Philosophy)” ในช่วงเดือนมิถุนายน 2564 เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ถ่ายทอดประสบการณ์ และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเกษตรพื้นที่สูง

ผลการดำเนินงานด้านการขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อยกระดับการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง

สวพส. ขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงโดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในลักษณะโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง (Highland Development Project Using Royal Project System) ดำเนินการภายใต้แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564) ตามมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2559 และแผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2562-2565) ตามมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2562 ในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพทางเลือกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ให้เกษตรกรบนพื้นที่สูงทั้งภาคเกษตรและนอกภาคการเกษตร ร่วมกับการใช้ประโยชน์จากแผนที่ดินรายแปลง เพื่อการใช้พื้นที่อย่างถูกต้องเหมาะสม ควบคู่กับการจัดการผลผลิตภายใต้ระบบมาตรฐานอาหารปลอดภัย และระบบการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ตลอดจนสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง 33 แห่ง และพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะ 11 พื้นที่ ในรอบ 6 เดือน มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

พัฒนาอาชีพบนฐานความรู้ ส่งเสริมการผลิตพืชภายใต้ระบบเกษตรยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน โดยใช้แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงและแผนชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อวางแผนการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี จำนวน 32,373 ราย และส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกรสร้างรายได้ 250.01 ล้านบาท เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย GAP 2,027 ราย 72 ชนิดพืช ในพื้นที่ดำเนินงาน 44 แห่ง รวมพื้นที่ 16,271.52 ไร่ และได้รับการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ 220 ราย 462.35 ไร่ (พืชผัก 41 ชนิด และกาแฟ)

วางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยจัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงของเกษตรกร 333 กลุ่มบ้าน เกษตรกร 27,458 ราย เพื่อแบ่งเขตพื้นที่ทำกิน จำนวน 58,975 แปลง 598,622 ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย 16,538 ไร่ และพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ 890,782 ไร่

สร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชน โดยพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มในชุมชนไปสู่สถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน โดยการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจและกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้กลุ่มเกษตรกรเกิดความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการกลุ่มของตนเองได้ ปัจจุบันมีสถาบันเกษตรกร (ด้านการผลิตและการตลาด) 98 กลุ่ม สมาชิก 3,046 ราย ทุนดำเนินงาน 21.65 ล้านบาท นอกจากนี้ได้พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องให้เป็นผู้นำในพื้นที่ ช่วยขับเคลื่อนงานของ สวพส. และเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้และตัวอย่างการเปลี่ยนแปลง จำนวน 909 ราย

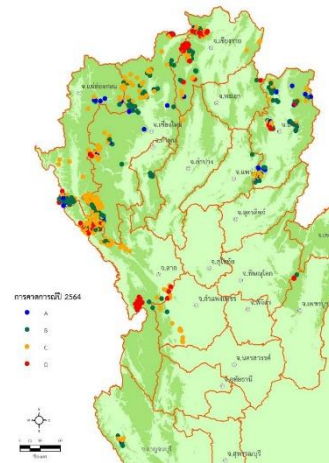
ส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่โครงการหลวง ปลูกป่าชาวบ้าน 45,000 ต้น เกษตรกร 335 ราย พื้นที่ 630 ไร่ สร้างฝายชะลอน้ำ 133 ตัว ทำแนวกันไฟ ระยะทาง 661 กม. ใน 92 ชุมชน ทำปุ๋ยหมัก 993 ตัน

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น โดยพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบจากภัยแล้ง ในรอบ 6 เดือน สวพส. ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กครอบคลุม 37 พื้นที่โครงการ 67 ชุมชน 135 แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ 8,380 ไร่ 223 แปลง 917 ครัวเรือน 2,810 ราย รวมดูแลป่าต้นน้ำ 62,990 ไร่

ยกระดับการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงภายใต้แผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ. 2563 - 2570) โดยแบ่งตามระดับการพัฒนาพื้นที่ ได้แก่ ยกระดับชุมชนเข้มแข็งและขับเคลื่อนการพัฒนาได้ (A) 48 กลุ่มบ้าน ยกระดับชุมชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนา (B) 174 กลุ่มบ้าน ยกระดับชุมชนเริ่มเรียนรู้และขับเคลื่อนการพัฒนา (C) 248 กลุ่มบ้าน

สนับสนุนโครงการ “รักษาน้ำเพื่อแม่ของแผ่นดิน”

ดำเนินงานขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ไปยังชุมชนและหมู่บ้านใกล้เคียงในพื้นที่ลุ่มน้ำ 10 แห่ง ใน 6 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย น่าน อุตรดิตถ์ และพิษณุโลก ครอบคลุมพื้นที่รวม 2,622.46 ตารางกิโลเมตร เพื่อให้ราษฎรในพื้นที่เป้าหมาย 7,993 ครัวเรือน รวม 32,596 คน มีปัจจัยพื้นฐานที่เพียงพอ มีรายได้จากการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี อยู่กับป่าได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน โดยมีศูนย์บริการและพัฒนาเป็นศูนย์กลางเครือข่ายการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีระดับชุมชน เชื่อมโยงกับองค์กร สถาบันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลดการบุกรุกทำลายป่า และฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำลำธารในพื้นที่เป้าหมาย ในรอบ 6 เดือน มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บริหารจัดการน้ำเพื่อให้เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยร่วมบูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่ และจัดทำระบบกระจายน้ำให้กับกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกไม้ผลจำนวน 4 ราย พื้นที่ 144 ไร่ ในพื้นที่ลุ่มน้ำหมัน จังหวัดเลย

ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องมาตรฐานการผลิตผักอินทรีย์ที่ถูกต้องตามหลักของกรมวิชาการเกษตร ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคจังหวัดพิษณุโลก พัฒนาศักยภาพแปลงสาธิตการปลูกไม้ผลให้แก่กลุ่มเกษตรกร กลุ่มน้ำหมัน จังหวัดเลย โดยสนับสนุนต้นกล้าไม้ผล ได้แก่ อโวคาโด ทูเรียน และฝรั่ง รวมถึงส่งเสริมการปลูกและผลิตพืชผักอินทรีย์ในระบบโรงเรือนให้กลุ่มเกษตรกร 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเลย และจังหวัดอุดรธานี จำนวน 64 โรงเรือน และส่งเสริมการปลูกพืชผักในระบบ GAP ในพื้นที่จังหวัดจังหวัดเลย พิษณุโลก และแม่ฮ่องสอน จำนวน 20 โรงเรือน

เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการทบทวนและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการโครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2566-2570) โดยมีผู้แทนหน่วยงานบูรณาการระดับพื้นที่ทั้ง 7 จังหวัด 11 ลุ่มน้ำ จำนวน 55 ราย เข้าร่วมประชุมวิเคราะห์ถึงปัญหาจากการทำงานที่ผ่านมา และเสนอความคิดเห็นเพื่อนำไปปรับปรุงแผนแม่บทฯ ระยะต่อไป

การถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงเพื่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง

ถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ในพื้นที่ ศสช. และการเสริมองค์ความรู้ให้แก่ครู ศสช. โดยการอบรมและศึกษาดูงานในพื้นที่โครงการหลวง ในรอบ 6 เดือน มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

พัฒนาการเรียนรู้องค์ความรู้โครงการหลวงเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่สูง โดยพัฒนาครู ศสช. และเกษตรกร ให้มีองค์ความรู้โครงการหลวง ทั้งการอบรมและศึกษาดูงานในพื้นที่โครงการหลวง (ต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สูง) และในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ทำให้ครู ศสช. ร้อยละ 80 มีองค์ความรู้สามารถถ่ายทอดไปยังผู้เรียนรู้ในพื้นที่ และเป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำแก่เกษตรกรได้ นอกจากนี้ ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนจำนวน 1,516 ราย ใน 70 ศสช. มีเกษตรกรได้รับการพัฒนาส่งเสริมอาชีพตามแนวทางโครงการหลวง สามารถนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติจริงไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 70 ศสช.

ถ่ายทอดและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงไปยังพื้นที่ ศศช. 715 แห่ง โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ชุมชน เพื่อให้เข้าถึงองค์ความรู้โครงการหลวงมากที่สุด มีการประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ต่าง ๆ ผ่านทางเพจโครงการ “ชุมชนชนถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวง” Facebook “โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้” Official Line “ของดีบนพื้นที่สูง” ให้กับคุณครู ศศช. นำไปเผยแพร่และจัดกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านสื่อองค์ความรู้โปสเตอร์ (ไฟล์ดิจิทัล) เพื่อให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมในพื้นที่ มีผู้ได้รับถ่ายทอดองค์ความรู้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 1,516 ราย

พัฒนาและสนับสนุนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาพื้นที่สูง โดยร่วมเผยแพร่และจัดนิทรรศการในงานโครงการหลวง ประจำปี 2563 ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ และร่วมกับนักวิชาการจัดทำร่างสื่อองค์ความรู้โครงการหลวง เพื่อสนับสนุนให้กับครู ศศช. และเกษตรกร เช่น ปฏิทินโรคและแมลงศัตรูพืช

ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาและบริหารองค์กร

พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์กรให้มีสมรรถนะสูง ตามมาตรฐานการบริหารจัดการที่ดี มีธรรมาภิบาล ส่งเสริมความรู้และทักษะของบุคลากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย มีผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

การบริหารทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาบุคลากร พัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานของ สวพส. ให้บรรลุเป้าหมายตามแผนกลยุทธ์การพัฒนาบุคลากร ระยะ 8 ปี (พ.ศ.2563 – 2570) ดังนี้

- สนับสนุนให้บุคลากร สวพส. ปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยนำเทคโนโลยี Cloud-Computing มาใช้เพื่อเข้าถึงข้อมูลกลางและปฏิบัติงานได้ทุกโอกาส จัดหาอุปกรณ์ IoT สำหรับจัดเก็บข้อมูลทางการเกษตร และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแนวทางโครงการหลวงให้แก่ชุมชนอย่างใกล้ชิด รวดเร็ว และต่อเนื่อง
- บุคลากร สวพส. ได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพโดยเข้ารับการฝึกอบรม 23 หลักสูตร จำนวน 557 ราย (นับซ้ำ) เช่น หลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการปฏิบัติงาน เป็นต้น

- จัดทำแผนการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพบุคคลของ สวพส. ประกอบด้วย (1) การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่และผู้ร่วมปฏิบัติงานของ สวพส. ให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับภารกิจตามแผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (2) การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงาน หรือหน่วยงานที่สนับสนุนการดำเนินงานของ สวพส. และ (3) การเสริมสร้างความสัมพันธ์ความผูกพันองค์กร และสร้างจิตสำนึกที่ดีในการร่วมมือปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ รวม 30 หลักสูตรในรอบ 6 เดือน ดำเนินงานแล้ว 6 หลักสูตร
- คัดเลือกเจ้าหน้าที่เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างาน ระดับ 6 จำนวน 14 กลุ่มงาน รวม 14 ราย
- จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคล (IDP) และแผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 จำนวน 201 ราย

การสนับสนุนนโยบายและการติดตามประเมินผล เตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการพัฒนาพื้นที่สูงของประเทศ โดยจัดทำ (ร่าง) หลักการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) กำหนดแผนการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการขับเคลื่อนองค์กรสู่เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ การสื่อสารองค์กร และดำเนินงานโครงการสำคัญต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs โครงการสำรวจการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่โครงการหลวงและโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง โครงการการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ และความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เป็นต้น

การยกระดับการบริหารจัดการองค์การ

- ยกระดับ สวพส. ตามแนวทางคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ประจำปี 2564 โดยผ่านการประเมินสถานะการเป็นระบบราชการ 4.0 ด้วยตนเอง ที่ 431.15 คะแนน (เป็นระบบราชการ 3.45)
- ปรับปรุงกระบวนการทำงานตามหลักคุณธรรมและความโปร่งใสของ สวพส. เช่น จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการป้องกันการทุจริต เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้านคุณธรรมและความโปร่งใส ปรับปรุงข้อมูล OIT ประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปี เป็นต้น
- เสนอผลงานเพื่อขอรับรางวัลคุณภาพด้านต่าง ๆ ระดับประเทศและนานาชาติ ได้แก่ (1) ผลงาน United Nations Public Service Awards 2021 สาขาการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐเพื่อบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน (Enhancing the effectiveness of public institutions to reach the SDGs) โดยคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (ECOSOC) (2) นำเสนอ SDGs (Good Practices) โดย UN DESA เพื่อแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) (3) รางวัลองค์กรโปร่งใส (NACC Integrity Awards) ครั้งที่ 10 (4) รางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม และสาขาบริการภาครัฐ จำนวน 19 ผลงาน (5) รางวัล “ค่าของแผ่นดิน” ประเภทหน่วยงาน จากคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลและการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์การ

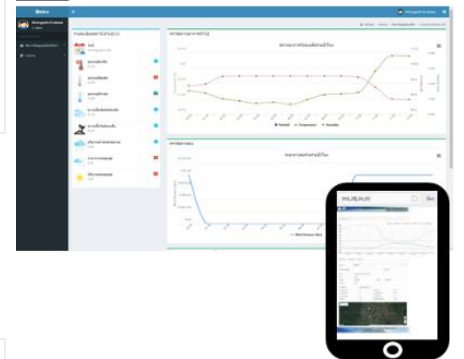
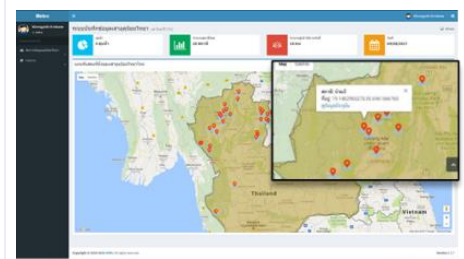
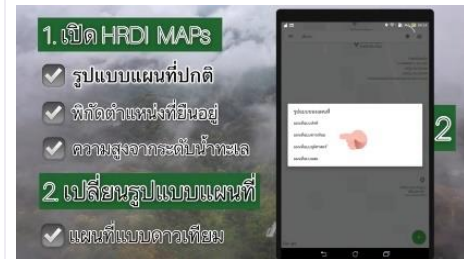
สนับสนุนการดำเนินงานทั้งในระดับปฏิบัติการ การบริหารจัดการ การให้บริการข้อมูลและสารสนเทศ ตลอดจนติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ รวมถึงสร้างกระบวนการจัดการองค์ความรู้ให้บุคลากรเพื่อเตรียมพร้อมสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

การบริหารจัดการข้อมูลเพื่องานวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เพื่อยกระดับการสร้างการจับเก็บ และการใช้ประโยชน์ ข้อมูลและสารสนเทศสำหรับการพัฒนาพื้นที่สูงให้มีมาตรฐาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็ว

- **พัฒนาฐานข้อมูลกลางเชิงพื้นที่และข้อมูลสารสนเทศ** ไปใช้ประโยชน์เพื่อการบริหารจัดการบนพื้นที่สูง โดยจัดทำพจนานุกรมมาตรฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศ จำนวน 12 รายการ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน พร้อมนำเข้าข้อมูลจำนวน 10 พื้นที่ และสำรวจประเมินความต้องการใช้งานฐานข้อมูลในพื้นที่เพื่อปรับปรุงการให้บริการข้อมูล ทำให้มีข้อมูลเชิงพื้นที่ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เก็บรวบรวมไว้เป็นศูนย์กลางเพื่อให้บริการแก่บุคลากร รองรับการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานร่วมบูรณาการได้
- **พัฒนาและประยุกต์ใช้ข้อมูลจากอากาศยานไร้คนขับ** บินสำรวจเพื่อจัดทำแผนที่และภาพถ่ายทางอากาศ รายละเอียดสูง ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะ 5 พื้นที่ 5 กลุ่มบ้าน เพื่อจัดทำแผนที่และภาพถ่ายรายละเอียดสูงสำหรับให้บุคลากรใช้วางแผนการส่งเสริมการผลิต รวมถึงจัดทำภาพถ่ายภาพรวมหมู่บ้าน เพื่อเปรียบเทียบการใช้ประโยชน์ที่ดินกับแผนที่เดิมที่มีอยู่ให้วางแผนการพัฒนาได้อย่างเหมาะสม
- **ปรับปรุงระบบและทดสอบการใช้งานระบบโครงสร้างพื้นฐานของหน่วยงานร่วมบูรณาการ** ([his.hrdi.or.th/ Dashboard/integration](http://his.hrdi.or.th/Dashboard/integration)) สำหรับใช้เก็บข้อมูลสิ่งก่อสร้างพื้นฐานของ สวพส. โดยในปี 2564 ได้เพิ่มข้อมูลพื้นฐานของ 7 หน่วยงาน ได้แก่ กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กรมทางหลวงชนบท กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อให้สามารถปรับปรุงการแสดงผลข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานรายหน่วยงานให้มีความสอดคล้องกับลักษณะของแต่ละหน่วยงานได้ดียิ่งขึ้น

- พัฒนาระบบ HRDI MAPs เวอร์ชัน IOS และประเมินผลการใช้งานระบบ HRDI MAPs เวอร์ชันแอนดรอยด์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลที่ดินรายแปลงในพื้นที่การดำเนินงานของบุคลากร โดยระบบ IOS คาดว่า จะติดตั้งใน Apple Store ได้ในช่วงเดือนสิงหาคม 2564 ซึ่งจะสามารถแสดงผลข้อมูลที่ดินรายแปลงของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรหรือเจ้าหน้าที่ที่สามารถปรับปรุงข้อมูลผ่านมือถือได้ง่ายขึ้น
- พัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำและปรับปรุงข้อมูลอุตุนิยมวิทยา ด้วยการพัฒนาระบบสูบน้ำควบคุมระยะไกลแบบอัตโนมัติด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ และพัฒนาระบบสถานีวัดน้ำต้นทุน/การใช้น้ำ แบบอัตโนมัติ และสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการน้ำ โดยติดตั้งในพื้นที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ซึ่งสามารถแสดงข้อมูลการใช้น้ำ และข้อมูลอุตุนิยมวิทยาของจุดติดตั้งได้ แบบเรียลไทม์ ทุก 5 นาที ตัวอย่างข้อมูลที่แสดง เช่น อุณหภูมิ ปริมาณฝน ความเร็วลม อัตราการไหลของน้ำรายชั่วโมง สามารถเรียกดูข้อมูลออนไลน์ได้ที่ metwater.hrdi.or.th

การจัดการองค์ความรู้และเผยแพร่ข้อมูล เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการความรู้และแนวทางการขับเคลื่อนการเป็นศูนย์กลางข้อมูลและองค์ความรู้การพัฒนาพื้นที่สูง รวมถึงการสร้างนวัตกรรมจากองค์ความรู้ของสถาบัน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการจัดการความรู้ของ สวพส. สู่การเป็น “องค์กรแห่งการเรียนรู้”

- พัฒนาระบบการวิเคราะห์องค์ความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของ สวพส. จัดกระบวนการ KM ในองค์ความรู้สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การดำเนินงานด้านงานก่อสร้างและควบคุมงานก่อสร้าง การพัฒนาระบบการสื่อสารองค์กรและประชาสัมพันธ์เชิงรุก การประยุกต์ใช้การจัดการความรู้ (KM) การพัฒนาบุคลากร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานแผนที่ และการใช้ประโยชน์จากระบบให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Support)

HKM Knowledge for sustainable highland development

องค์ความรู้พื้นที่สูง องค์ความรู้เจ้าหน้าที่

องค์ความรู้ด้านอาชีพ

องค์ความรู้ด้านชุมชน

องค์ความรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรม

องค์ความรู้ด้านศาสตร์พระราชา

- พัฒนารฐานข้อมูลเพื่อการเป็นศูนย์กลางข้อมูลและองค์ความรู้บนพื้นที่สูง โดยศึกษารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อจัดทำแผนการขับเคลื่อนการเป็นศูนย์กลางข้อมูลและองค์ความรู้การพัฒนาพื้นที่สูง สนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้และประชาสัมพันธ์ผลงานของสถาบันและอุทยานหลวงราชพฤกษ์ผ่าน Application Line Official “ของดีพื้นที่สูง” ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 3,057 ราย มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ ทั้งหมด 409 เรื่อง ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรของ สวพส. มีวิธีการสร้างองค์ความรู้และพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดสมรรถนะขององค์กรได้

การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สนับสนุนการปฏิบัติงานสำนักงาน (Back office) ให้มีความถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นระบบที่สามารถเข้าถึงได้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

- พัฒนาระบบทะเบียนงานวิจัย เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบข้อมูลงานวิจัย
- ปรับปรุงระบบติดตามรายงานการจัดซื้อจัดจ้าง สำหรับให้บุคลากรค้นหาและติดตามเอกสารการขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้าง
- พัฒนาระบบ MeHigh Service เพื่อต่อยอดการให้บริการข้อมูลอุทยานวิทยา ให้ผู้ใช้บริการสามารถร้องขอข้อมูลอุทยานวิทยา เช่น ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ ผ่านแบบฟอร์มออนไลน์ โดยผู้ใช้สามารถระบุช่วงเวลาที่ต้องการข้อมูล พื้นที่สถานีตรวจสภาพอากาศที่ต้องการข้อมูล และรายละเอียดเพิ่มเติมอื่น ๆ ได้
- พัฒนาระบบงานเว็บไซต์หน่วยตรวจสอบภายใน เพื่อเป็นเครื่องมือการพัฒนาระบบคุณภาพงานตรวจสอบภายใน ให้ได้มาตรฐานการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายใน และช่วยสนับสนุนให้หน่วยตรวจสอบภายใน มีช่องทางการดำเนินงานและการสื่อสารกับคนในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบดียิ่งขึ้น
- พัฒนาระบบการประเมินระบบงานของสถาบัน เพื่อบริหารจัดการ Smart Back Office ที่มีการพัฒนาใช้งานอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของการใช้งาน

การดำเนินงานระยะต่อไปของ สวพส.

ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เพื่อให้ประชาชนบนพื้นที่สูงมีความอยู่ดีมีสุข ด้วยการสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยและการเรียนรู้ของโครงการหลวง ในการเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน และต่อยอดขยายผลสำเร็จของโครงการหลวงไปยังพื้นที่สูงอื่น ยกกระดับชุมชนบนพื้นที่สูงที่อยู่ห่างไกล ทุรกันดาร โดยการประยุกต์ใช้องค์ความรู้โครงการหลวงและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมอาชีพภาคการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรบนพื้นที่สูงที่เหมาะสมกับภูมิสังคมภายใต้ระบบการเพาะปลูกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรในการวางแผนการผลิตและการตลาด โดยมียึดความรู้จากการวิจัยของ สวพส. ที่เกิดจากกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน เป็นเครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาอาชีพและยกระดับการพัฒนาชุมชน รวมถึงพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มาตรฐาน ขณะเดียวกันจะยกระดับองค์กรให้มีสมรรถนะและขีดความสามารถสูง ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลตามกรอบและแนวทางการบริหารองค์กร ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะ 8 ปี (พ.ศ.2563 – 2570) และนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มุ่งดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายของ สวพส. ดังนี้

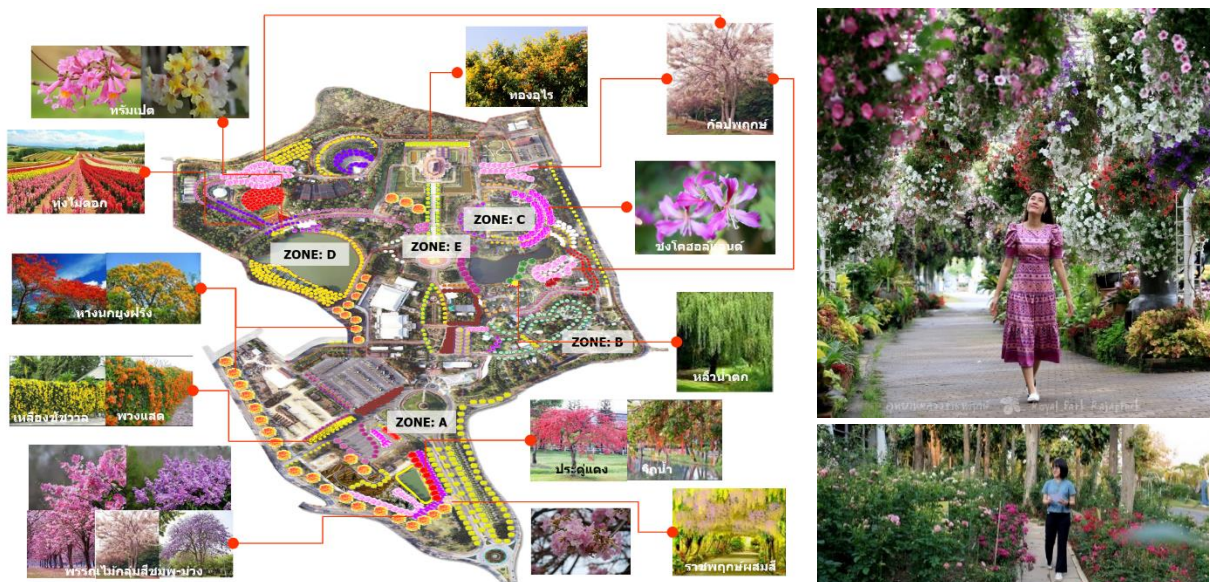
1. การดำเนินงานและให้บริการประชาชนบนพื้นที่สูงเพื่อรองรับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการปฏิบัติงานของบุคลากร สวพส. เพื่อสนับสนุนเกษตรกรบนพื้นที่สูงได้อย่างรวดเร็วและราบรื่น มีการเฝ้าระวังและป้องกัน คือ ให้บุคลากรที่อยู่ประจำในชุมชนร่วมกับกรรมการชุมชน ให้ความรู้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูงตระหนักถึงการป้องกันและดูแลตนเองเพื่อให้ร่างกายห่างไกลจาก COVID-19 รวมถึงการดูแลความเป็นอยู่ของชุมชน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการสร้างอาชีพ โดยทำให้เกษตรกรสามารถผลิตพืชเศรษฐกิจที่มีคุณค่า ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและเป็นพืชที่ปลอดภัย นอกจากนี้ ยังลดขั้นตอนของเกษตรกรบนพื้นที่สูงในการติดต่อประสานงาน โดยจัดให้มีการติดต่อสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ ระหว่างเจ้าหน้าที่และนักวิชาการเกษตร มาให้ความรู้แก่เกษตรกรโดยตรง สามารถแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ ในช่วงสถานการณ์ระบาดของ COVID-19 พบว่าเกษตรกรบนพื้นที่สูงส่วนใหญ่ มีความต้องการให้ช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ การกระจายพืชผลทางการเกษตร ทาง สวพส. ได้ช่วยเหลือโดยสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการวางแผนการผลิต พร้อมทั้งจัดหาช่องทางการตลาด และสื่อสารผ่านผู้นำชุมชนอย่างสม่ำเสมอเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

2. การสนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้ฐานโครงการหลวง โดยพัฒนาผลงานวิจัย นวัตกรรม พันธุ์พืช และสัตว์ หรือองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมบนพื้นที่สูง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรบนพื้นที่สูง การอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน และการปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาวิกฤตบนพื้นที่สูงของประเทศ จำนวน 22 โครงการหลัก เน้นการขยายผลสำเร็จจากองค์ความรู้หรือนวัตกรรมใหม่ที่มีคุณค่า เช่น เฮมพ์พันธุ์ใหม่ สารสกัดกัญชง (CBD Hemp oil) ข้าวพันธุ์ท้องถิ่นที่มีโภชนาการสูง (ประเภทกลุ่มสีม่วงดำ) และการผลิตองุ่นอินทรีย์ ไม้สแคท เป็นต้น ขับเคลื่อนการนำผลงานวิจัยหรือทรัพย์สินทางปัญญา ไปส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้เกษตรกรเป้าหมาย 620 ราย ขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช/จดทรัพย์สินทางปัญญาผลงานวิจัย หรือนวัตกรรมที่ได้จากการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชและสัตว์/ผลิตภัณฑ์ใหม่ 13 รายการ

พัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้โครงการในพระราชดำริ พระราชกรณียกิจสถาบันพระมหากษัตริย์ การเกษตร และความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์ไม้สวยที่สุด ตามแผนปฏิบัติการการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่การปลูกและจัดแสดงไม้ดอกยืนต้น (ไม้กลุ่มสี) รวมถึงเป็นแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมกิจกรรมของเยาวชนและครอบครัวที่ดีที่สุด ตามแผนการปรับปรุงงานพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้เด็กและครอบครัว และแผนการส่งเสริมการเรียนรู้และเยี่ยมชมอุทยานหลวงราชพฤกษ์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการให้บริการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 คือ มีผู้ได้รับการถ่ายทอดความรู้โครงการหลวง โครงการพระราชดำริ และการให้บริการทางสังคม จำนวน 761,000 ราย และมีพรรณไม้ที่ได้รับการรวบรวมเพื่อจัดแสดงในพื้นที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ จำนวน 17,300 รายการ

3. การขยายผลสำเร็จงานโครงการหลวงเพื่อยกระดับการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง สร้างโอกาสและความเสมอภาคให้กับชุมชนที่ด้อยโอกาสบนพื้นที่สูง ด้วยการเกษตรสร้างมูลค่าด้วยระบบการเกษตรปลอดภัยที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ ร่วมกับเทคโนโลยีนวัตกรรมด้านเกษตรแม่นยำ เร่งรัดการจัดทำแผนที่ดินรายแปลงของเกษตรกรที่ค้างอีก 283 กลุ่มบ้าน ขยายการส่งเสริมอาชีพเพื่อปรับระบบการเกษตรให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำขนาดเล็ก และประสานกับหน่วยงานบูรณาการที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ กระจายการพัฒนาในหมู่บ้านที่รับผิดชอบและเกษตรกรที่ยากจน (ประมาณ 3,780 ครัวเรือน) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการให้บริการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 คือ มีเกษตรกรได้รับการพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแนวทางโครงการหลวง 79,000 ราย มีเกษตรกรที่ยกระดับเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง 725 ราย มีหมู่บ้านที่ได้รับการพัฒนาตามแนวทางโครงการหลวง 310 หมู่บ้าน และมีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรบนพื้นที่สูงเพิ่มขึ้น (เปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. 2563) ร้อยละ 10

4. การพัฒนาและบริหารองค์กร ขับเคลื่อน สวพส. ตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อให้เป็นศูนย์กลางข้อมูลสนับสนุนการวิจัย พัฒนา และการเรียนรู้บนพื้นที่สูงที่ได้มาตรฐาน โดยพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรตามองค์ความรู้หลักของสถาบัน องค์ความรู้และทักษะสำหรับขับเคลื่อนตามกลยุทธ์ และองค์ความรู้และทักษะสำหรับการปฏิบัติงานตามพันธกิจพื้นฐาน จำนวน 59 หลักสูตร ควบคู่กับการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม พัฒนาระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการดำเนินงานของ สวพส. ที่มีความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ จำนวน 5 ระบบ สร้างการจัดเก็บ และการใช้ประโยชน์ข้อมูลสารสนเทศสำหรับการพัฒนาพื้นที่สูง 5 ส่วน ได้แก่ ฐานข้อมูลกลาง ข้อมูลจากอากาศยานไร้คนขับ ระบบโครงสร้างพื้นฐานของหน่วยงานร่วม HRDI MAPs และบริหารจัดการน้ำและข้อมูลอุตุนิยมวิทยา ดำเนินงานตามแผนปรับปรุงคุณภาพการให้บริการให้บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ 85 ปรับปรุงกระบวนการทำงาน/ระบบการทำงานของ สวพส. เพื่อพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 (PMQA 4.0) พร้อมทั้งจัดทำเอกสารรายงานผลการดำเนินการพัฒนาองค์การสู่ระบบราชการ 4.0 (Application Report) เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เพื่อเข้ารับการประเมินรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ประจำปี 2564 ในขั้นตอนที่ 2

